

Leto XIX.

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 45.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravlštvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošt. hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Ljubljana, četrtek 16. aprila 1936

Cena posamezni številki Din 1⁵⁰

Sankcije in slovenska javnost

Ali naj samo gospodarski krogi zahtevajo odpravo sankcij?

Čeprav se na vseh zborovanjih, shodih in sestankih gospodarskih ljudi neprestano ponavlja zahteva, da se sankcije odpravijo, je bil vendarle »Trgovski list« edini list, ki je glasno in odločno nastopil s to zahtevo. Vsi drugi slovenski listi sicer pišejo o škodljivosti sankcij za slovensko gospodarstvo, ne zahtevajo pa tudi izrečno in jasno odprave sankcij. A baš to je potrebno in baš to smejo ter morajo zahtevati gospodarski krogi od slovenskih listov in od vse slovenske javnosti.

Kajti sankcije proti Italiji niso le zadeva tega ali onega lesnega industrialca, trgovca in gozdnega posestnika, ki direktno izvažajo les v Italijo, temveč tudi vseh onih stotisočev, ki so odvisni od lesnega gospodarstva, ker dobe tu svoj kruh in zaslužek. Sankcije tudi niso le zadeva onih naših živinskih izvoznikov, ki izvažajo v Italijo živino, perutnino, meso in živalske proizvode, temveč tudi vseh onih stotisočev, ki žive od živinoreje. Pa tudi cela vrsta rudarskih in drugih podjetij je zainteresirana na tem, da se sankcije proti Italiji nehajo, ker tudi tem so sankcije zmanjšale zaslužek. Kadar je 35% vsega našega izvoza zaradi sankcij proti Italiji ustavljen, takrat ni to zadeva le enega stanu, temveč vseh stanov, takrat je to zadeva vsega naroda. To pa se mora tudi na zunaj jasno in nedvoumno izraziti in zato je potrebno, da slovenska javnost po slovenskih listih jasno pove, da tudi ona zahteva ukinitve sankcij proti Italiji! Gospodarski krogi v tej svoji zahtevi ne smejo ostati osamljeni, ker bi bila s tem njih zahteva oslabiljena, pa čeprav jo stiska vsega našega gospodarstva še tako zelo utemeljuje. Zahtevati moramo zato, da se naše časopisje javno in jasno deklarira, da je v zahtevi glede ukinitve sankcij popolnoma istega mišljenja z gospodarskimi krogi.

To moralno podporo javnosti pa morajo gospodarski krogi zahtevati še z drugega in zelo tehtnega razloga. Ko smo se odločili za izvajanje sankcij proti Italiji, so nam bile obljubljene razne kompenzacije, da ne bi posledic sankcij občutili v vsej ostrini. Te kompenzacije pa so ostale le na papirju in razen Anglije nam ni skoraj nobena druga država dovolila resnejših kompenzаций. A še angleške kompenzacije so za naš les brez pomena. Edino sredstvo, da kompenzacije tudi dobimo, je naša grožnja z odpovedjo sankcij. Ne mi, temveč drugi so v prvi vrsti zainteresirani na sankcijah proti Italiji in če hočejo ti imeti, da se jim vse druge države pri izvajanju sankcij pridružijo, potem naj tudi poskrbe, da bodo te države imele kakšen interes na sankcijah, ne pa samo očitno škodo.

Prav sedaj je zlasti ugoden čas za nastop proti sankcijam, ker se bo morda že te dni sklepalo o poostitvi sankcij. Naš nastop proti sankcijam bodi zato jasen opomin onim, ki zahtevajo sankcije, da nikdar nismo voljni, da bi prenašali le zle posledice sankcij, od njih pa nič ne bi imeli. Enkrat je treba, da smo tudi Jugoslavlani vsaj malo egoistični.

Vendar je preneumno, da se

nam od vseh velesil tako očetovsko negovana Avstrija smeji, ko se bogati na naš račun. Kolikor več ostaja našega lesa neprodanega, toliko več ga proda Avstrija v Italijo. In kolikor več ostaja pri nas živine neprodane, toliko več je proda Madjarska v Italijo. Če pa traja to stanje še nekaj časa, potem smo v prav resni nevarnosti, da bomo izgubili italijanski trg za vedno. A potem ne bo nobene prilike več, da bi zahtevali kompenzacije od drugih, ker takrat bo že vse prepozno, takrat bo že čisto nov položaj. Zato naša javnost ne sme molčati, kadar gre za tako važne naše gospodarske zadeve, temveč mora skupno in glasno na-

stopiti z vsemi gospodarskimi krogi.

Po vsej naši državi se širi akcija **Gospodarske sloge**, da se doseže večja cena za živino. Toda samo od naših revnih potrošnikov te večje cene ne moremo doseči, višja cena se more doseči le z izvozom. Je sicer naravno, da se je začela akcija **Gospodarske sloge** baš v času, ko so sankcije v veljavi, ker se sedaj zaradi zmanjšanja izvoza živine najbolj občutijo nizke cene živine. Toda **Gospodarska sloga** bo opravila svoje delo le na pol, če ne bo tudi zahtevala izvoz živine. Če hoče biti **Gospodarska sloga** sama sebi dosledna, mora nastopiti proti sankcijam.

Ves naš kulturni in socialni napredek je odvisen od moči našega gospodarstva. Če je to pri tleh, tedaj tudi ni onih sredstev, ki so potrebna za razvito kulturno življenje in za socialni dvig naroda. Zato pa narod tudi ne sme biti brezbrizen za zahteve gospodarskih ljudi, temveč jih mora podpreti, da bo naše gospodarstvo moglo napredovati.

Usodna napaka bi zato bila, če bi gospodarski ljudje ne doživeli v svoji zahtevi po odpravi sankcij vse podpore javnosti. Zato pa naj javnost to podporo tudi izkaže in zato naj slovenski listi aktivno podpro borbo gospodarskih ljudi za odpravo sankcij!

Ali je potreben beograjski velesejem?

Ponovni in odločni: Ne! „Industr. Pregleda“

»Industrijski Pregled« v svoji zadnji številki zopet razpravlja o beograjskem velesejmu ter zopet odločno poudarja svoje mnenje, da še niso podani pogoji za ustanovitev beograjskega velesejma. Med drugim pravi:

»Se vedno ne verujemo v uresničenje beograjskega velesejma (vsaj ne tako kakor se v zadnjih dneh tolmači, razlaga in pojasnjuje), ker smo mnenja, da se velesejmi ne postavljajo in oblikujejo samo s sklepi odborov, blagoslovi oblasti, pa niti ne s krediti in denarjem. Ne verujemo zato, ker vemo, da se velesejmi ne ustvarijo čez noč in ker izkušnja uči, da so vsi poskusi z velesejmi propadli, če niso bila pripravljena dela pošteno izvršena. Za beograjski velesejem pa je dosedaj samo določeno stavišče, izvoljena uprava, sestavljen proračun (na papirju) ter — določeni honorarji za delo.

Za uspeh velesejma pa niso potrebni samo prireditelji, razstavljalci in obiskovalci, temveč je treba tudi natančno določiti vsakomur od njih njihove naloge in vloge.

1. Prireditelji se morajo zavdati svoje »trgovske službe« v korist razstavljalcev. Še bolj ko številu razstavljalcev jim mora biti na srcu število obiskovalcev in morebitnih kupcev, ki jih je treba privabiti v čim večjem številu. — Samo po sebi se razume: mnogo razstavljalcev, še več kupcev in obiskovalcev! Zato mora skrbeti uprava zlasti za dve stvari: 1. za dobro reklamo in za dobro tehnično ureditev velesejma. »Industrijski Pregled« nato podrobno navaja vse posle, ki so v ta namen potrebni ter nato nadaljuje:

»Razstavljalci, katerim je največ za uspeh in kateremu uspehu morajo biti v prvi vrsti — posvečena prizadevanja velesejske uprave, morajo tudi delati za uspeh velesejma. Zanje je velesejem neke vrste borza, na kateri se sklepajo dostikrat tudi posli trajne vrednosti in na podlagi česar se določa tudi načrt za delavnost organiziranih industrij in obrtov. Za vse to je potrebno časa, izkušenj, rutine in tudi potrebnih izdatkov. Končno se morajo razstavljalci za velesejem tudi pripraviti, ker se na velesejem ne gre ko na navaden sejem, razen seveda, če se ne misli ponoviti ona famozna »Beo-

grajska nedelja«, ki je nam vsem prinesla le škodo in sramoto...

Publika mora pri tem sodelovati, zlasti pa mestni živelj, ker imajo od velesejma predvsem korist mesta, v katerih se velesejem prireja. Poleg tega pa imajo velesejmi zaradi svojega propagandističnega značaja tudi splošen pomen za narodno gospodarstvo in s tem za narodno zajednico. To najbolje dokazuje bolgarski velesejem v Gornji Orehovići, ki je zaradi svoje srečne organizacije mnogo pripomogel za gospodarski napredek Bolgarske. Javnost mora imeti zaupanje v velesejem, imela ga pa bo samo takrat, kadar si pridobi velesejska uprava s svojim delom še pred otvoritvijo velesejma zaupanje javnosti in če s svojim postopanjem pokaže perspektive verjetnega uspeha.

Te stvari je treba torej vedeti, če se misli na organizacijo novega velesejma, zlasti v državi, kjer obstojita že dva dobro uvedena in odlična velesejma, katerih tradicije so sijajne in zavidne.

Ali pa vidimo mi teh pogojev ali možnosti njih hitrega uresničenja, kar skoraj čez noč, pri beograjskem velesejmu? Ponovno izjavljamo: Ne!

Ne smemo in ne sme se stvar postavljati na podlage lokalnega in pokrajinskega patriotizma, niti se ne smemo zameriti resnici. — Priznavamo vrednost stvari tudi z besedami, zahtevamo pa, da se prizna pravica tudi razumu, logiki in možnostim uspeha. Resnica je, da je Beograd, nam zelo ljubi Beograd, politično središče države. Resnica je tudi, da ima Beograd pravico do sejmov in velesejmov. Resnica je nadalje, da pravica dela ni in ne more biti rezervirana za nikogar, ne za pokrajine in ne za osebe, ker pripada vsem, a resnica je tudi, da zakon ne priznava pravice velesejmov posameznikom. Beograd ima in mora imeti rang centralne gospodarske matice. Res je tudi, da je Beograd osrednji steber prometa ter zveze severa z zapadom in jugom.

Toda res je tudi to, da sme in mora biti beograjski velesejem samo takšen, kakršen mora biti, da ne škoduje in pokvari splošni renome velesejmov v naši državi. To pa se mora neizogibno zgoditi, če se dela hitro, brez dobre proučitve vprašanja in brez upoštevanja vseh onih okolnosti, na ka-

tere smo opozorili. Beograd more in mora imeti velesejem, toda velesejem, ki bi lokalno reprezentiral to, kar more, to je svojo okolico, svoje zaledje. Kako veliko pa je to zaledje? Kaj pomeni ono gospodarsko, zlasti industrijsko? Koliko zanimanja bo imela zlasti tujina za te proizvode (ker se vendar ne misli, da se bo naš svet zanimal za češplje, sadje, žita, kar je gros proizvodnje gospodarske okolice in zaledja Beograda), ko pa se vendar agrarni proizvodi ne kupujejo na velesejmi, temveč na borzah!...

Beograjski velesejem — Da! — Toda ne še mednarodni beograjski velesejem, ker se ta ne bo posrečil in ker se še dolgo, dolgo ne more posrečiti. Kajti neuspeh na hitro roko organiziranega velesej-

Kam plovemo?

Denaturiran špirit pijejo brezposelni

Neki trgovec iz občine Št. Vid nad Ljubljano nam je pripovedoval naslednje:

Tik pred prazniki sem prodal proti navadi veliko denaturiranega špirita v količinah po pol litra (manjše količine se ne smejo prodajati). Radoveden sem bil, čemu večinoma neznani, slabo izgledajoči ljudje porabijo toliko gorilnega špirita. Eni so zatrjevali, da ga imajo za čiščenje, eni za gorenje, drugi za politiranje pohištva itd. Končno je pa eden njih vendarle povedal resnico in dejal:

»Z mnogimi brezposelnimi sem tudi jaz prišel iskat dela na cesti, ki jo gradijo tvrdka Dedek. Imel sem polno upanja, da bom dobil zaposlenje, istotako premnogi moji brezposelni tovariši. Toda zaman. Tvrdka Dedek sme zaposliti le delavstvo najbližjih okoliških občin in še to v prvi vrsti le družinske očete. Vseh nas, ki že leta dolgo zastoj iščemo zaposlenja, se oprijemlje malodušnost v zavesti, da za nas ni ne dela in ne jela.

Po nekaj tovariših nas je zložilo skupaj 6 do 7 dinarjev, pa hajdi eden od skupine po gorilni špirit. Temu špirtu dodamo nekoliko malinoveca, da ublaži neprijetni okus; špirit se nato razredči, pa se dobi cela slatinska steklenica zasilnega žganja.

Nekdaj, ko sem bil tudi jaz še upoštevan delavec-livar, si niti v mislih nisem mogel predstavljati,

Občni zbor Društva industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani

bo v ponedeljek, 20. aprila 1936 ob pol 10. uri dop. v društveni sejni dvorani v palači Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, Tyrševa cesta 1b, II. nadstropje z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Volitev društvenega odbora in društvenega nadzorstva (§§ 10. in 15. pravil).
6. Slučajnosti.

ma bi bil sramota ne samo za Beograd, temveč za vso državo! Tega pa se ne sme niti želeli niti se ne sme to zgoditi! Posli so posli. Ni pri njih nobene sentimentalnosti in oni, ki bi hoteli videti na beograjskem velesejmu celotno našo gospodarsko proizvodnjo in bi se potem razočarali, ne bi hoteli oprostiti s tem, da je beograjski velesejem mlad, nov, da je šele prvi začetek, temveč bi s preziranjem gledali na vse naše gospodarstvo in na vso našo aktivnost. To pa se ne sme zgoditi in to se ne sme dovoliti, pa naj bi bili katerikoli drugi negativni razlogi, ki bi govorili za postavitve neuspešnega velesejma.

Beograd mora imeti in potrebuje svoje razstave; mora reprezentirati, toda samo to, kar more in na kar ima pravico. Vse drugo — in to poudarjamo znova — bi bilo povod samo za nove neprilike, ki se morajo in tudi morejo preprečiti!

da je mogoč tako globok padeč, toda danes, ko sem brez svoje krivde, čeprav dela voljan in dela zmoežen, na cesti, kjer prenočujem v kozolcih in šupah z drugimi brezposelnimi tovariši, mi je pač malo na tem, četudi poginem, s čimer bi družbi napravil itak uslugo, ker družba kot taka itak nima nikakega interesa, da bi od nas odkupila edino naše premoženje, našo delovno moč in nam s tem omogočila človeka vredno življenje.

Pač trpka resignacija obupanca ne naslov naše družbe. A potem se še čudijo ljudje, če pada moralna sila našega naroda in če doživimo tako mnogo in tako nad vse žalostnih krvavih in drugih dogodkov. Kadar postaja edina uteha denaturirani špirit, takrat pač ni katastrofa daleč! Naj bi pomislili na to oni, ki imajo moč, da olajšajo gospodarsko stanje našega človeka!

Pogajanja s španijo se vendarle začno

Po dolgem drezanju se je vendarle doseglo, da je odpotovala naša trgov. delegacija v Madrid, da začne trgovinska pogajanja s Španijo. Šef delegacije je načelnik Sava Obradović.

Treba bi bilo uvesti preiskavo, kdo je kriv, da so se začela ta pogajanja tako neoprostljivo pozno.

Krošnjarijenje

Ugleden trgovec nam piše:
V tej zadevi se je oglašila deputacija trgovcev pri g. banu in pri g. načelniku mesta. Upati je, da se bo v tem pogledu nekaj pozitivnega ukrenilo. Omeniti bi bilo še, da je res prava ironija, če mora trgovec imeti ob nedeljah in drugih prilikah trgovino zaprto, krošnjari pa nemoteno pred trgovino — kakor v posmeh — prodaja svoje blago. Ravno tako prodajajo krošnjariji nemoteno vse nedelje ali pa tudi v večernih urah, ko mora imeti trgovec že zdavnaj svoj lokal zaprt. Naj se uvede nedeljski počitek tudi za krošnjarije, pa bo že samo to veliko zaleglo. Tudi naj se kaznuje vsak, ki po 7. uri zvečer še krošnjari. Da ti ljudje, ki nimajo menda nikakega moralnega izpričevala, prodajajo tudi diskretne higienske predmete, je seveda poglavje zase!

Nekje v Hrvatskem Primorju sem čital star poziv, menda še od Zrinjskega, ki poziva hrvatski narod, da se ogiblje znanih gadnih kletvic. Tudi ta grda razvada se po krošnjarijih prav spretno uvaja v našo govorico. Ali je res treba, da moramo prenašati tudi to?

Zato pa: malo več strogosti proti krošnjarijem, pa bo takoj manj krošnjarske nadloge.

Opozorilo trgovcem, ki dobavljajo iz tujine blago v poštnih paketih

Znano je, da je treba v svrhu zaračunanja prometnega davka predložiti carinarnici pravočasno originalno fakturo in izjavo, na kateri se mora navesti vrednost blaga. Če samo to stane 4 Din na taksah. Pri mešanih pošiljkah, to je če je nekaj blaga luksuznega, nekaj pa ne, pa taka izjava ne zadošča, temveč je treba še posebej navesti, koliko znaša vrednost luksuznega in koliko ostalega blaga. Tozadevne tiskovine pa tega ne predvidevajo. Stvar uradnika je, in torej samo od njegove dobre volje odvisno, če hoče obvestiti naslovnika, da naknadno predloži novo izjavo.

Ako tega ne stori, lahko zaračuna za vso pošiljko luksuzni davek. Seveda je vprašanje, če bi vsak adresat tako pošiljko tudi sprejel. Zbog tega opozarjamo trgovce tudi, na ta nedostatek. Komur stvar ni čisto jasna, naj se informira pri združenju. Torej še več pazljivosti bo treba posebno sedaj, ko sta se povišala luksuzni in prometni davek, da ne bo kdo preveč plačal in dobil predrago blago v roke.

Združenje trgovcev za srez Brežice

ima 4. redni občni zbor v torek, dne 28. aprila t. l. ob 9. uri dop. v društveni sobi Narodnega doma v Brežicah s tem dnevnim redom:

1. Poročilo predsedstva.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo tajnika in blagajnika.
4. Poročilo nadzornega odbora.
5. Sklepanje o proračunu za leto 1936.
6. Volitev uprave.
7. Sklepanje o »Trgovskem listu«.
8. Sklepanje o predlogih.
9. Slučajnosti.

Proračun za leto 1936 je na vpogled v društveni sobi.

Event. predlogi naj se vložijo tri dni pred občnim zborom pri Združenju.

Udeležba na občnem zboru je za vse članstvo obvezna. Kdor se ne bo udeležil občnega zbora brez opravičbe, se bo proti njemu postopalo po § 368. obrt. zakona.

Povpraševanja

Švicarska tvrdka, ki se bavi z izdelovanjem specialnega krita za izolatorje išče za kraljevino Jugoslavijo zastopnika, ki je dobro uveden v elektrotehnični stroki. Interesenti naj se z navedbo referenc obrnejo na švicarski konzulat v Zagrebu.

Predlog o organizaciji kmetijskih zbornic

Čeprav naš list ni glasilo kmetovalcev, vendar že iz splošno gospodarskih razlogov je ponovno naglasil potrebo ustanovitve kmetijskih zbornic. Najodličnejši namen teh zbornic bi moral biti čisto kmetijsko-strokovni, da bi izdelale načrt, kako našo agrarno proizvodnjo čim bolj kvalitativno dvigniti, da bi bil njen donos čim bolj dobičkanosen. V zvezi s tem bi bila naloga kmetijskih zbornic, da bi bila naša agrarna proizvodnja pravilno razdeljena, da bi se gojile predvsem one panoge kmetijstva, ki morejo kmetovalcem zagotoviti dober odjem. Seveda pa bi tudi pri izvozu in pri vseh drugih vprašanjih, ki so v zvezi z agrarno proizvodnjo, pripadala kmetijskim zbornicam soodlojučna beseda. V svojih člankih pa smo tudi naglasili, da kmetoško prebivalstvo le stanovskih zbornic ne potrebuje, ker je njegova številčna premoč nad drugimi stanovni že tako velika, da je že s tem nemogoč vsak zakon, ki bi bil proti njegovim interesom. Dočim služijo drugim stanovom stanovske zbornice predvsem v obrambo njihovih interesov, bi kmetijska zbornica le v manjši meri služila temu namenu ter bi bil njen poudarek na dvigu agrarne proizvodnje ter kulturnem in socialnem napredku vasi.

Sedaj se je izdala v kmetijskem ministrstvu uredba o korporativni organizaciji kmetovalcev ter o ustanovitvi banovinskih kmetijskih zbornic. Kakor se izrečno udarja, naj služi ta uredba le kot podlaga za diskusijo in zato je potrebno, da se o njej izjavi naša javnost, da se pravočasno prepričajo vsi njeni morebitni nedostaki. Novi načrt uredbe predvideva, da se v vsaki občini (razen v mestih, ki so sedeži banovin) ustanove kmetijski odbori, v vsakem okraju pa okrajni kmetijski odbor. Vsak občinski kmetijski odbor izvoli po enega člana in namestnika za okrajni odbor, ta pa izvoli svojega zastopnika za banovinsko zbornico. V načrtu uredbe so tudi podrobno navedene pravice teh odborov, ki so nekakšni posvetovalni organi za oblast. Mnogo več je pravice bi imele kmetijske banovinske zbornice, katerim bi morala pristojna ministrstva vse zakonske načrte, navedbe in uredbe, ki se tičejo kmetijstva in kmetovalcev predložiti v predhodno izjavo.

Vse banovinske zbornice pa izberejo iz svoje srede glavno kmetijsko zbornico v Beogradu. Vsaka banovinska zbornica, ki ima do 30 rednih članov, to je do 30 okrajnih odborov, voli v to centralno zbornico po 3 člane in po tri namestnike, ostale še po enega za vsakih 10 članov nad 30. Po svoji službeni dolžnosti pa bi bili člani centralne zbornice še trije zastopniki Gl. zadržne zveze, po en zastopnik agrarne fakultete, Jugoslov. združenja agronomov in drugih gospodarskih organizacij s sedežem v Beogradu.

Finansirali pa bi se ti odbori in zbornice takole: Za kritje stroškov občinskih in okrajnih odborov bi skrbele občine, ki bi smele dati za te odbore največ 10% celotne letne odmere od kmetijskih ustanov (zemljarine?).

Banovinske zbornice bi financirala banovina, ki bi morala v ta namen določiti najmanj 2% vseh proračunskih izdatkov. Proračun zbornice bi zato tudi bil odvisen od banove odobritve. (Proračun kmetijske zbornice v Dravski banovini bi potem takem znašal približno 2 in pol milijona Din, kar je zlasti za začetek zelo visoka vsota.)

Centralno zbornico v Beogradu pa bi vzdrževalo kmetijsko ministrstvo iz sredstev drž. kmetijskega zaklada.

Ne da bi se že podrobneje spuščali v program in organizacijo kmetijskih odborov in zbornic, smatramo vendarle za potrebno, da se dotaknemo vsaj enega vprašanja in to je njih finansiranja. — Sestavljalec načrta uredbe se je postavil na načelo, da se kmetijski odbori in kmetijske zbornice financirajo iz javnih sredstev. To načelo ni le v nasprotju s sedaj veljavnim načelom, da si mora vsak stan svojo stanovsko organizacijo vzdrževati sam, temveč je tudi objektivno napačno. Večina obrtnikov, zlasti podeželskih, ni nič bolje situirana od kmetovalcev. Če si mora obrtnik vzdrževati svoje obrtniško združenje in svojo obrtniško zbornico sam, ni razvidno, zakaj si ne bi mogel svojih stanovskih organizacij vzdrževati sam tudi kmetovalec. Zlasti še, ker bo njegov prispevek zaradi velikega števila pripadnikov stanu nepriemerno manjši, kakor pa je prispevek obrtnika. Zakaj bi imel edino kmetovalec privilegij popolne davčne oprostitve za lastno stanovsko organizacijo, ni razvidno, a tudi ne utemeljeno in zdravo. Kmetijski stan je že tako močan, da mu ni treba živeti na račun drugih stanov.

Upoštevati pa je tudi naslednje. Naloga kmetijske zbornice bo ogromna, ker je tudi zaostalost naše agrarne proizvodnje velika. Zbornica bo zato morala mnogokrat apelirati na svoje članstvo, da to tudi po lastnem preudarku

podpira njene težnje. Če bo kmetoško prebivalstvo tudi samo vzdrževalo zbornice, pa čeprav s še tako malenkostnimi prispevki, bo občutilo te zbornice kot svoje, v nasprotnem primeru pa morda le kot nov urad, do katerega bo njegov odnos približno isti ko do vseh drugih uradov. Velik del zborničnega programa bi se zaradi tega težje izvedel. Je pač tako, da nobena zastojna stvar ni dobra in da vedo ljudje ceniti le tiste stvari, za katere tudi sami nekaj prispevajo. Na vse zadnje se more določiti prispevek kmetoškega prebivalstva za zbornice tudi indirektno, n. pr. od izvoza kmetijskih pridelkov ter je zato tudi nepotrebno, da bi imele kmetijske zbornice ta odij, da žive od prispevkov drugih stanov.

Ustanovitev kmetijskih zbornic je potrebna, ne pa tudi ustanovitev centralne zbornice v Beogradu, ker bi podobno sodelovanje kakor obstoji danes med gospodarskimi zbornicami, popolnoma zadostovalo. Zeleti je le, da pride do ustanovitve kmetijskih zbornic čim prej, toda tudi po teatnem preudarku njih organizacije. Kajti kmetijske zbornice in občinski ter okrajni kmetijski odbori, ki bi obstojali le zaradi lepšega, nam res niso potrebni. Zato je tem bolj potrebno, da se tudi v naši javnosti o tem razpravlja in zato smo tudi mi napisali svoje le dobroteče pripombe.

Dražbe in eksekucije

Dnevno čitamo v naših političnih in gospodarskih časopisih obupne prošnje zadolžencev, ki so prišli radi svetovne krize v položaj, kakršnega slovenski narod še ni doživel in ne poznal. Današnje gospodarske razmere so izredne. Zato je povsem razumljivo, da vse panoge gospodarstva zahtevajo tudi izrednih korakov oblasti v svrhu zaščite eksistence posameznikov. Ako opazujemo, na kakšen način se uničuje premoženje dolžnikov dan za dnem, se človek vpraša, v čigavem interesu je to, da se ničesar ne ukrene v svrhu ureditve odnošajev med upniki in dolžniki, ker je sedanj način varovanja interesov upnikov, v dobi največje krize, po zakonu gotovo zastarel in nikakor ne ustrezajo več današnjim izrednim razmeram. Zato so odločujoči činitelji poklicani in dolžni, da postavijo naše gospodarske razmere na nove zakonite osnove, ki bodo ustrezale današnjim izrednim razmeram. Popolnoma je razumljivo, da se varuje upnik in njegove pravice, ne sme pa se to goditi le na škodo dolžnika, ki ima enake pravice.

Če zasledujemo zgodovino, ko so bili posamezni narodi tudi v izrednih razmerah, se lahko učimo za sedanjost iz nauka preteklosti. Zahteve našega naroda dolžnikov so, da se v primeru prodaje premoženja v korist upnika prodaja izvrši za cenilno vrednost. — Če pa ni kupca za cenilno vrednost, mora pa prevzeti upnik za cenilno vrednost, razliko pa izplačati dolžniku. Kajti, če dosedanji zakon dovoljuje upniku vse pravice napram dolžniku, ne sme dovoliti pri tem uničevanja eksistence dolžnikov in njihovih rodbin z odvzetjem njih premoženja za vsako slepo ceno. Dnevno lahko opazujemo primere, da se na dražbah prodaja dolžnikom njih imovina, pa se doseže z izkupičkom samo delno kritje obveznosti napram upniku, dolžnik pa ostane še nadalje dolžan, oropan eksistence, njegova rodbina pa pade v breme socialnih ustanov, odnosno občin in javnosti. Ne zadostujejo samo besede o sklicevanju na krščansko

ljubezen do bližnjega in na socialno miselnost, osebno pa brezsrčno izkoriščati stisko tisočev našega naroda, kateri je v težavah brez svoje krivde, ga zmerjati z desperati, pri tem pa odvzemati njegovo premoženje za slepo ceno in si otvarjati naložbe na tekočih računih v inozemstvu.

To naj bo apel in opomin onim, ki danes nočejo razumeti toka novega časa, niti ne starega izreka, ki pravi: »Danes meni, jutri tebi.«
Franjo Škrbec.

Velike redukcije pri TPD

Ker se niso povečale železniške dobave trboveljskim rudnikom, bo izvedla TPD velike redukcije. V maju se bo delalo le 11 dni.

Ravnateljstvu v Zagorju in Kočevju bosta reducirani, obrat v rudniku Kisovec pri Zagorju pa ustavljen.

Število delavstva bo znižano za 400, uradništva pa za nekaj deset.

In še naprej bo pelo »Narodno blagostanje« svojo pesem o blagostanju Slovenije!

Konkurzi - poravnave

V konkurzni zadevi zapuščine po pok. Homarju Francetu in Ivanu se izmenja stečajni upravitelj odvetnik dr. Trampuž ter se postavlja namesto njega notar Zevnik v Kamniku.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju Čarman Ivana in Marije, posest. in gostilničarke v Zg. Šiški. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik Anton Klavžar v Ljubljani. Narok za sklepanje poravnave dne 8. maja ob 9. rok za oglasitev do 3. maja.

V poravnalni zadevi trgovca in posestnika Emila Schauerja v Crmošnjicah bo ponovni poravnalni narok dne 23. aprila ob pol 11. pri sodišču v Novem mestu. Dolžnik ponuja sedaj upnikom 50% kvoto, plačljivo v 18 mesečnih obrokih, katerih prvi zapade dva meseca po pravomočnosti poravnave.

Potrjuje se prisilna poravnava, ki jo je sklenil dr. Sagadin s svojimi upniki.

Politične vesti

Kralj Boris je med velikonočnimi prazniki obiskal razne kraje Bolgarske ter prišel v stik z narodom, ki mu je povsod izrazil svojo željo, da se obnovi ustava ter parlamentarni režim. Ministrski predsednik Kjuzevanov je izjavil, da se bodo politične izpremembe gotovo izvršile, toda ne pred pričetkom zetje.

Sovjetski tisk simpatično komentira zahtevo turške vlade, da se revidira lozanska pogodba in dovoli Turčiji utrditev Dardanel. Mnenje nekkih veselil, da bo Rusija kot edina protestirala proti utrditvi Dardanel, se torej ni uresničilo.

Svet Zveze narodov se sestane 11. maja ter bo med drugim razpravljala tudi o locarnemkem javstvenem paktu iz l. 1925.

Konferenca generalnih štabov Anglije, Francije in Belgije se je začela v sredo dopoldne. Prva seja je bila bolj formalnega značaja in se je določil le način posvetovanj. Popoldne so začeli generalni štabi reševanje svojih nalog.

V Ženevi je ostala situacija neizpremenjena. Angleži zahtevajo vedno bolj odločno nove ukrepe proti Italiji. Nekateri angleški listi celo pišejo, da je treba zaradi italijanskega napredovanja do Tanskega jezera zapreti Italiji prevoz skozi Sueski prekop. Italijani pa prihajajo s tem večjimi novimi zahtevami, čim dalje je prodira njih vojska. Francija pa se zanima le za Porenje. Zaradi teh nesoglasij med veselilami niso izključena niti presenečenja.

Eden bo odgovoril v Berlin, da se sestane s Hitlerjem. Zahteval bo predvsem točna pojasnila glede naslednjih vprašanj. Kaj namerava Nemčija glede Klajpede, Gdanškega in Avstrije? Ali bo Avstriji, Češkoslovaški in Litvi ponujeni pakt o nenapadanju vseboval tudi klavzulo o medsebojni pomoči, kakor jo določajo statuti Zveze narodov? Kakšne so končne zahteve Nemčije glede kolonij? Ali bo Nemčija gradila v Porenju utrdbe?

Ministrski predsednik Sarraut je na banketu pokrajinskega časopisa imel velik političen govor, v katerem je zlasti poudarjal, da je Francija dokazala svojo miroljubnost in ni nastopila z vojaškimi sankcijami niti sedaj, ko je imela vso pravico za to. Sarraut je nato s posebnim poudarkom naglasil, da je Francija popolnoma vojaško pripravljena in da more to izjaviti na podlagi posvetovanj s francoskimi generali.

Francoskega ministrskega predsednika Sarrauta je obiskal papežev nuncij (običajno obiskujejo nunciji le zunanje ministre) ter imel z njim daljši razgovor. Gre za posredovanje papeža, da bi bila čim prej končana vojna v Afriki.

Italijanska vlada je po svojem londonskem veleposlaniku Grandiju zahtevala, kakor poroča »Daily Express«, da odpokliče Anglija iz Sredozemskega morja vse ladje, ki so bile poslane sem od brodovij iz drugih morij.

Italijani so prodrli do Tanskega jezera in zasadili na najvišjem vrhu polotoka Gorgori Italijansko tricolorno, vrh pa imenovali po Mussoliniju. Menda so hoteli s tem poudariti, da teh pokrajin ne zapuste več.

Po italijanskih vesteh so italijanske čete prodrle že do mesta Desie. Motorizirani oddelki so baje tudi že zasedli mesto. Tudi ob sudanski meji prodirajo italijanske čete ter so že presecale zvezo med angleškim Sudanom in Etiopijo.

Tudi usvojitev Adis Abebe je v bližnjih dneh napovedujejo italijanski listi. Po vsej verjetnosti bodo v Adis Abebi uprizarili Italijani teatralična mirovna pogajanja s kakšnim etiopskim rasom.

Italijani nameravajo proglasiti izdajalec rasa Guško za etiopskega cesarja in nato skleniti z njim (to je s samim seboj) mir z Etiopijo. Češkoslovaška vlada bo v kratkem zahtevala od parlamenta velike kredite za utrditev njene meje proti Nemčiji.

Belgijski parlament je odklonil predlog, da se dovolji ženam volilna pravica. O predlogu bo sklepal parlament šele na jesenskem zasedanju. Pri majskega volitvah torej žene še ne bodo volile.

Sedanja volivna borba za mesto predsednika USA se bo baje vodila v znaku borbe proti ameriskemu vrhovnemu sodišču, ki je razveljavilo Rooseveltove odredbe za omiljenje brezposelnosti.

Na zahtevo japonskih oblasti, da se jim izroče trupla 37 japonskih oficirjev, ki so padli pri nekem obmejnem boju ter obležali na sovjetskem ozemlju, je sovjetska vlada ustregla.

Šef generalnega štaba irske vojske je v nekem govoru silno ostro napadel Anglijo in dejal, da bo v prihodnji vojski Irska na strani sovražnikov Anglije.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz banke z dne 8. aprila 1936. Izkaz je izpremembe (vse številke v milijonih Din):

Skupna zlata in devizna podloga se je povečala za 3'89 na 1.506'5. Zlato v blagajnah se je povečalo za 0'9, zlato v tujini je ostalo neizpremenjeno, valute so se dvignile za 0'1 na 0'33, devize pa za 2'76 na 15'19.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 12'59 na 312'7.

Vsota kovane denarja v srebru in niklju je padla za 3'09 na 381'3.

Posojila so se skupno zmanjšala za 14'06 na 1.627'9, in sicer so padla eskontna za 14'6 na 1.374'7, lombardna pa so se povečala za 0'6 na 253'2.

Razna aktiva so se zmanjšala za 4'5 na 534'2.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 9'7 na 4.894'15, obveze na pokaz pa so se povečale za 3'9 na 1.484'9. Obveze z rokom so se zmanjšale za 1'0 na 79'9.

Skupno zlato in devizno kritje se je povečalo na 30'34%, samo zlato pa na 29'17 odstotka.

Odlog plačil je dovoljen

Kmečki hranilnici in posojilnici v Brezovcih (pošta Puconci) za dobo 6 let za dolgove, nastale do dne 3. januarja 1936. Obrestna mera za stare vloge po 2 in pol odstotka.

Posojilnici v Ptuju za dobo 6 let za dolgove, nastale do 20. januarja 1935. Obrestna mera za stare vloge po 2 in pol odstotka bruto.

Tržiški posojilnici v Trzinu za dobo 6 let za dolgove, nastale do 19. novembra 1935. Obrestna mera za stare vloge po 2 odstotka bruto.

Mestna hranilnica v Karlovcu se je z 10. aprilom odrekla zaščite.

Novo otvorena podružnica Narodne banke v Dubrovniku začne poslovati 1. maja.

Jugoslavenski kreditni zavod, d. d. v Beogradu, ki je skoraj čisto v madjarskih rokah, je dosegel lani 1,4 milijona Din čistega dobička in bo izplačal 5% dividendo.

Poljska obrtna banka v Varšavi je zašla v konkurz. Za okoli 10 milijonov zlotov pasiv ni nobenega kritja.

Angleški kapitalisti se boje, da bi mogli zaradi razvoja dogodkov v Španiji izgubiti svoj v Španiji investirani kapital.

Že v 24 urah

barva, piesira in kemično svači obleke, klobuče itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere suši, monga in lika domače perilo.

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Občni zbori

VIII. redni občni zbor Ljudske samopomoči v Mariboru, reg. pom. blagajne bo v nedeljo, dne 26. IV. ob 10. dop. v mali dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu je tudi dopolnitev pravil. Predlogi se morajo predložiti odboru osem dni pred občnim zborom. Če občni zbor ne bi bil sklepčen ob napevedani uri, je pol ure pozneje drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu delegatov.

15. redni občni zbor d. d. Salus v Ljubljani bo v četrtek, dne 30. aprila ob 17. v družbeni pisarni na Aleksandrovi cesti 10. Delnice je treba položiti pri družbeni blagajni do 24. aprila.

Greinitz industrija željeza d. d. železarna Muta v Mariboru ima 12. redno glavno skupščino dne 27. aprila ob 16. uri v Mariboru, Aleksandrova cesta 18. Delnice treba založiti 6 dni pred občnim zborom pri Zadrugi gospodarski banki v Mariboru ali pri Ljubljanski kreditni banki v Mariboru.

Fiskalni delikti in drž. svet

Marca meseca je izhajala v »Jug. Lloyd« serija člankov dr. Paulovića iz Novega Sada pod naslovom: Ali je upravičena zahteva gospodarskih ljudi po pogojni amnestiji ali aboliciji fiskalnih prestopkov? V dokaz upravičenosti te zahteve je navedel dr. Paulović med drugim tudi te tri primere razsodb državnega sveta, ki so dokončne in proti katerim ni nobenega pravnega leka. Tako kakor je te razsodbe objavil dr. Paulović, naj bodo objavljene tudi na tem mestu.

I.

Po § 883. splošnega državljankega zakona se morejo pogodbe sklepati ustno ali pismeno.

Neko industrijsko podjetje, ustanovljeno v obliki delniške družbe, je kupilo z ustno pogodbo od neke samostojne tvrdke v likvidaciji tvorniški strojni ustroj za ceno Din 3.536.047-10. Nekoliko mesecev kasneje je kupila ta delniška družba od iste tvrdke na podlagi pismene kupne pogodbe še tvorniško zemljišče za ceno 500.000 dinarjev. Tekom leta pa je družba investirala v podjetje še 963.952-90 dinarjev, da je znašala skupna vrednost investicij koncem leta pet milijonov dinarjev.

V zvezi z odredbo toč. 7. čl. 83. zakona o neposrednih davkih je dotiralo podjetje fondu za zmanjšanje vrednosti skupnih investicij Din 150.000, kar odgovarja 3% amortizaciji vseh investicij.

Z razsodbo državnega sveta št. 16.390/1935 pa se približa ta vsota davčni osnovi z utemeljitvijo, da podjetje »ni dokazalo, da je v bilanci označena vrednost vseh teh objektov realna«.

Po predpisu zadnjega odstavka čl. 83. davčnega zakona, ki je bil takrat v veljavi, pa je mogla davčna oblast znižati po podjetju izvršeno amortizacijo vrednosti investicij samo po zaslišanju trojice strokovnjakov, od katerih imenuje enega davčna oblast, drugega davčni zavezanec, tretjega pa ta dva izvolita za predsednika.

II.

Po čl. 37. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih je dopustna pritožba proti razsodbam upravnih sodišč na državni svet v roku 15 dni po prejemu razsodbe upravnega sodišča. Ta rok se ne more pod nobenimi pogoji podaljšati.

V nekem taksem kazenskem sporu je upravno sodišče razveljavilo razsodbo finančne direkcije in osvobodilo obsojeno podjetje vsake krivice in kazni. Ta razsodba upravnega sodišča je bila za beležena v delovodnem protokolu dotične finančne direkcije z 21. januarjem 1933 pod št. 12.635/3551. Poleg tega je bilo dokazano s poštno knjigo, da je prejela finančna direkcija priporočeno pošiljko, v kateri je bila citirana razsodba upravnega sodišča dne 14. januarja 1933. Iz poročila finančne direkcije, ki ga je podpisal finančni direktor in poslal finančnemu ministru pod št. 10.528/III/1933, pa sledi, da je bila omenjena razsodba izročena referentu v rešitev dne 16. januarja 1933.

Obenem z razsodbo je poslalo upravno sodišče finančni direkciji tudi dostavnico. V nameri, da podaljša prekluzivni 15dnevni pritožbeni rok, je napisala finančna direkcija v dostavnico dokazano neresnico, da je bila navedena razsodba pri njej oddana dne 3. marca 1933.

Na podlagi teh konstatiranih dejstev, ki poleg tega involvirajo tudi še vse kriterije zlorabe uradne oblasti in ponarejanja javnih

listin, je upravno sodišče zavrglo pritožbo finančne direkcije kot nepravočasno vloženo.

Na pritožbo finančne direkcije pa je državni svet uničil z razsodbo št. 16.225/1933 sklep upravnega sodišča, smatrajoč, da je bila pritožba s sklicevanjem na § 167. zakona čl. LIV/1921 pravčasno vložena, »ker je za pravčasnost pritožbe odločilen dan sprejema na dostavnici, ne pa dan, ki je zapisan v delovodnem protokolu«. Sedaj pa pride višek pravne argumentacije. »Ta dan tudi ne prihaja v ozir zato, ker se iz njega ne more presoditi pravilnost izročitve, niti če bi bil delovodni protokol dokaz o izvršeni izročitvi.«

Ta dobesedni citat iz razsodbe državnega sveta dokazuje, da njemu ni znan predpis, po katerem se v vseh javnih uradih vsa pošta pred protokolacijo predloži šefu urada, odn. njegovemu pooblaščenemu namestniku, torej vsekakor osebi, ki se omenja v § 160. cit. drž. pravnega postopka.

Po § 167. cit. zak. se izvrši dostavitev proti potrdilu o dostavitvi. V § 151. cit. zakona so označeni kot organi za dostavljanje med drugim tudi organi kr. pošte. Kot potrdilo o dostavitvi služi pri pošti dostavna knjiga priporočenih pošiljk za datum o izvršeni dostavitvi in zato bi mogel biti oddeljen samo dan, ko je finančna direkcija prejela po dostavni poštini knjigi cit. razsodbo.

S takšno razsodbo državnega sveta postaja pravomočnost razsodb upravnih sodišč iluzorna, ker morejo finančne direkcije v povratni dostavnici vpisati kot datum prejema katerikoli datum. Da takšna uporaba zakona ne povečuje pravne varnosti, ni treba posebej dokazovati.

III.

Dve zagrebški velebanki sta ustanovili skupno delniško družbo za izdelavo in prodajo kmetijskih strojev. Novo ustanovljena družba je prevzela takoj zastopstvo neke renomirane tuje tvornice poljedelskih strojev. Delnice novoustanovljene družbe so se glasile na ime, da se je torej mogla iz knjig na-

tančno ugotoviti identiteta posameznih delničarjev.

Neko finančno sodišče je obsodilo novoustanovljeno družbo zaradi davčne utaje, katero da je zagrešila firma s tem, ker da je že pred obstojem delniške družbe zastopala omenjeno tujo tvornico, ko tudi radi tega, ker tukajšnja delniška družba ni svoje dni prijavila tuzemske terjatve tuje tvrdke v svrhu odmere davka na poslovnini promet, vse to pa z argumentacijo, da je tuzemska delniška družba identična z ono v tujini ter zato kot takšna tudi nosilka kazenske odgovornosti.

Na pritožbo obsojenega podjetja je upravno sodišče čisto pravilno razveljavilo to nezakonito obsodbo.

Zaradi pritožbe državnega zastopnika pa je izdal državni svet pod št. 33.919/1934 razsodbo, s katero proglašja, da sta ta tuzemska delniška družba in omenjena v tujini samo navidezno različni podjetji, ker da sta v resnici identični.

O tem konkretnem vprašanju, in sicer baš za obsojeno tvrdko pa je izdalo apelacijsko sodišče v Novem Sadu sklep, v katerem se med drugim konstatira tudi naslednje: »Iz činjenice, da pošlje neko podjetje neki firmi blago na kredit ali v komisijko prodajo, se še ne more sklepati, da je tvrdka podružnica tega podjetja, ker je navada, da velika industrijska podjetja v svrhu boljše organizacije prodaje svojih izdelkov ustanavljajo posebna samostojna podjetja, ki se nikdar niso smatrala kot njihove podružnice.«

In tako je po razsodbi državnega sveta tuzemska samostojna delniška družba postala »samo navidezno samostojno podjetje, a dejansko last tuje firme, dočim je po razsodbi apelacijskega sodišča popolnoma samostojno podjetje.«

Zaključujemo ta izvajanja z besedami dr. Paulovića ob koncu drugega citiranega primera: »Da takšna uporaba zakona ne utrjuje pravne varnosti, ni treba posebej dokazovati.«

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

338 — London: politirane jelo-ve deščice okrogle in heksagonalne oblike;

339 — New York: lesene pipe;

340 — Berlin: ponuja se zastopnik za hrastove in bukove železniške prage;

341 — Barcelona: hrastove doge;

342 — Limassol (otok Ciper): gradbeni les;

343 — Haarlem (Nizozemska): hrastovi železniški pragi (30.000 pragov velikosti 260/270, 15×25×17 cm in 260/270, 14×26×7 centimetrov).

Deželni pridelki:

344 — Hamburg: ponuja se zastopnik za zdravilne rastline (bolhač v cvetu in prahu), droge in druge rastline;

345 — Dakar (Zapadna Afrika): sveža povrtnina (krompir, česenj), suha povrtnina (fižol vseh vrst, sočivje, grah), konzervirana povrtnina (zelje, grah, fižol);

346 — Gant (Belgija): ponuja se zastopnik za konopljo;

347 — Beyrouth: ponuja se zastopnik za predivo konoplje;

348 — Barcelona: konoplja;

349 — Hamburg: kamilice in druge zdravilne rastline.

Proizvodi sadjarstva:

350 — Hamburg: ponuja se zastopnik za suho sadje (sadni sok, višnjevi in malinov sok);

351 — Berlin-Friedenau: cenna vina za izdelovanje kisa.

Proizvodi živiloreje, perutinarstva in ribarstva:

352 — Dakar (Zapadna Afrika): razni siri, surovo maslo, prekajeno meso (gnjat, salama, slanina), ribje konzerve, kondenzirano mleko;

353 — Barcelona: sveža jajca.

Rudarski proizvodi:

354 — Češke Budějovice: fino zmlat barit;

355 — Dunaj: neka dunajska tvrdka želi izkoriščati naša kromova ležišča;

356 — Kopenhagen: mavec in marmor;

357 — Barcelona: cement.

Industrijski izdelki:

358 — Dakar: razne testenine (makaroni, špageti itd.) ter biskvit;

359 — Carigrad: srebrni predmeti (jedilni pribor), toaletni predmeti, okrasni predmeti;

360 — Ludwigshafen: neka tvrdka želi izvažati v Brazilijo železno in jekleno blago, orodje, kmetijsko orodje, industrijske in orbniške potrebščine, gospodinjstvo, in kuhinjsko posodo ter novosti vseh vrst.

Razno:

361 — Barcelona: ponuja se zastopnik za konopljo, krmo, svilene kokone, desinfekcijska sredstva, bolhač, kozjo dlako in svinske ščetine;

362 — Tunis: ponuja se zastopnik za razne izvozniske predmete, zlasti za lesene izdelke in glinasto posodo;

363 — Chambéry (Francija): prednji deli pri čevljih, copate v raznih barvah;

364 — Berlin: ponuja se zastopnik, ki se bo v kratkem preselil v Južno afriško unijo za vse predmete (zlasti industrijske), ki bi se mogli izvažati v Južno Afriko.

Opombe:

1. Neka hamburška tvrdka išče zastopnika za prodajo nje-nega orodja za slikarje.

2. Tvrdka iz Hamburga-Bergendorfa išče zastopnika za razne vrste trsa.

3. Neka hamburška tvrdka išče zastopnika za prodajo čaja v Jugoslaviji.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd. Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 22. aprila ponudbe o dobavi jeklene žične mreže, železne pločevine, »U« železa, zakovic, 600 m pocinkanih vodovodnih cevi, dinamo-žice, tlačene lepenke, voščenega platna in traku, 300 m³ jamskega lesa in raznih mineralnih olj in masti; do 29. aprila o dobavi 800 m³ jamskega lesa ter 1500 m jeklene žične vrvi.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 23. aprila ponudbe za dobavo kisika, razne krede, cinkovega belila, masti za parkete, 3000 kilogramov cementa »Lafarge«, napašča (Anlasser), raznih žičnikov in žebličkov za tapetnike.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 24. aprila ponudbe za dobavo 100 m³ hrastovega jamskega lesa, 20.000 kg portland cementa in 10.000 kg kalcijevega karbida.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 28. aprila ponudbe za dobavo »Ozalide«-papirja, 830 m lanene jadrenine, krogličnih ležajev in specialne med; do dne 3. maja za dobavo raznih brodskih svetilk, 16 akumulatorjev, brodskega kabla, gumene cevne žice in kompletne projektorja; do dne 4. maja glede dobave kondenzatorskih cevi.

Licitacije:

Dne 18. aprila bo pri Komandi mornarice v Zemunu prva ustna ofertna licitacija za dobavo pogonskega materiala (razna olja, bencin, petrolej itd.); dne 28. aprila pa pismena ofertna licitacija za dobavo večje množine platna za perilo; dne 29. aprila za dobavo ca. 50.000 m raznega platna iz konoplje. Do dne 1. maja sprejema ista komanda ponudbe za dobavo steklenega papirja, smirkovega platna, mizarskega kleja in kravčevega usnja ter pogonskih jermen; do 30. maja za dobavo 150 jelenovih kožic za filtriranje bencina in 2000 vijakov.

Dne 5. maja bo pri Upravi 1. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo ca. 500 m² desk za čolne; dne 14. maja za dobavo fotografskega aparata, fotometra in drugega materiala.

Dne 11. maja bo pri Upravi IV. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Kamniku ofertna licitacija za dobavo 1500 m³ jelovih trupcev, 500 m³ jelševine in 200 m³ klokočevine ter 12. maja za dobavo večje množine kartonskih škatel, 2000 kg gutaperče in 30.000 kg sumpora.

Proda se dne 8. maja z ofertno licitacijo pri Direkciji državnih preduzečev v Sarajevu 100 praznih pločevinastih sodov od mineralnih olj.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Stanje naših aktivnih kliringov

Po izkazu z dne 9. t. m. se je saldo naših terjatev proti Nemčiji dvignil od 472'1 na 472'9 milijona dinarjev.

Naše terjatve proti Italiji so padle od 156'6 na 155 milijonov dinarjev.

V klirinškem prometu s Turčijo so se naše terjatve dvignile od 2'6 na 3 milijone dinarjev.

Zunanja trgovina

Kontrola nad uvozom

Kakor smo že poročali, se uvaja z 20. aprilom kontrola nad uvozom vsega blaga, ki prihaja iz Francije ali Nemčije. To pa je šele prvi korak in računati je treba s tem, da bo pozneje prišlo na vrsto tudi blago drugih držav. Na ta način se bo uvesti popolna kontrola plačil in preprečiti, da bi se mogla izvršiti plačila na kateri drug in nedovoljeni način. V zadnjem času je bilo zaradi tega veliko ljudi kaznovanih.

Opozorjamo uvoznike blaga iz Francije in Nemčije ali iz drugih držav, če je blago francoskega ali nemškega izvira, da morajo do 20. aprila prijaviti vse svoje ne-regulirane dolgeve in pri tem navesti: 1. ime uvoznika in njegovo bivališče, 2. leto izvršenega uvoza, 3. ime in bivališče tujega upnika, 4. višino dolga in v kateri valuti ter 5. plačilne roke.

Ustavitev kompenzacij s Češkoslovaško

V zadnjem letu so bile v praksi izvedene zasebne kompenzacije s Češkoslovaško v zelo velikem obsegu. Izvrševale so se na dva načina: s storniranjem po kliringu že izvršenih vplačil in z izvedbo zasebnih kompenzacij izven kliranga med izvoznikom in uvoznikom. Te kompenzacije so zavzele v zadnjem času tako velik obseg, da so postale pravilo, mesto da bi bile le izjema. Zaradi tega in zaradi nekaterih neugodnih posledic za našo valuto je sedaj ustavljeno izdajanje dovoljenj za kompenzacije. Zaenkrat še ni znano, če bo ta ustavitev trajala dalj časa.

Naš izvoz cementsa

Kako malo je razvito pomorstvo, se vidi posebno jasno iz izvoza cementsa. Tako so izvozili iz Jugoslavije cementsa (v prvem stolpcu jugoslovanske ladje, v drugem pa tuje ladje, vse v tisočih tonah):

1925	44'0	292'49
1926	66'79	225'4
1927	62'15	251'26
1928	125'65	286'99
1929	121'6	345'7
1930	147'29	263'9
1931	161'2	258'45
1932	168'3	153'1
1933	192'99	158'8
1934	193'77	226'49
1935	151'7	338'00

Štev. 3720/II.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 22. aprila 1936 neposredno pismeno pogodbo za nabavo 1800 kg raznega min. olja in 400 kg tovotne masti za Prometno upravo Zabukovca. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 6. aprila 1936.

Štev. 3731/II.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 22. aprila 1936 neposredno pismeno pogodbo za nabavo 1500 m jeklene žične vrvi pr. 15 mm. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 6. aprila 1936.

Vse do predlani je prevoz po naših ladjah zelo nazadovale. Pa tudi še lani je bila do proglasitve sankcij situacija za naše paroplovne družbe primeroma ugodna, ker so jugoslovanske ladje prevažale vedno več, tuje pa vedno manj cementsa. Zaradi etiopske vojne in

silnih potrebščin Italije pa se je leta 1935. ta slika izpremenila in so italijanske ladje prevozile večino našega cementsa. Zaradi sankcij pa je pričakovati, da se bo stanje tako za cementno industrijo kot za naše ladje poslabšalo.

Češkoslovaška je začela nakupovati vino v južni Bolgarski. Dosledaj je bilo na Češkoslovaško poslanih že 5 vagonov bolgarskega vina.

Avstrija bo v prihodnjih 5 mesecih prevzela od Madjarske 740.000 q pšenice. Cena pšenice še ni določena.

Likvidacija dunajskega „Phönixa“

Ali bodo interesi jugoslovanskih zavarovancev zaščiteni?

Dunajska policija je aretirala tri direktorje dunajskega »Phönixa«, ki so bili tudi takoj izročeni sodišču, ker so vedeli za špekulacije in manipulacije pokojnega gen. direktorja Berlinerja.

Avstrijska vlada je nadalje z vrsto uredb izvedla likvidacijo »Phönixa«, čegar posle in vse premoženje prevzame v celoti v ta namen ustanovljena »Öst. Versicherungs-Actiengesellschaft« z 10 milijoni šilingov delniške glavnice. Denar za glavnico bodo dali dunajski denarni zavodi: Kreditanstalt-Bankverein, Kreditinstitut za javna dela, Assicurazioni Generali in dunajska mestna zavarovalnica. Dunajska vlada je nadalje prepovedala prodajo polic in dajanje posojil na police, tudi tožbe proti družbi niso dovoljene, prav tako pa tudi ne nobene eksekucije. Tudi konkurza ni mogoče proglasiti nad premoženjem družbe. Tako je avstrijska vlada poskrbela, da avstrijski zavarovanci ne bodo trpeli škode, čeprav je nastal polom »Phönixa« predvsem iz poslovanja dunajskega zavoda. — Kakor vedno, tako je tudi sedaj pri centrali še vedno največ aktiv, dočim naj podružnice v tujini same gledajo, kako bodo prišle do denarja. Tako tudi »Phönixova« afeta dokazuje, da morajo nasledstvene države še vedno plačevati za veličino Dunaja, ker se še do danes niso znale emancipirati popolnoma od Dunaja. Po Creditanstalt še Phönix, da drugih primerov niti ne omenjamo.

Ne velja pa to popolnoma za Češkoslovaško, ki je že kmalu po vojni na podlagi senžermenske mirovne pogodbe zahtevala od Avstrije posebno pogodbo glede poslovanja in garancij za zavarovalnice, ki so delovale na vsem bivšem avstro-ogrskem ozemlju. Na podlagi več dogovorov je bil nato leta 1932. podpisan med Češkoslovaško in Avstrijo protokol, s katerim je bil določen poseben amortizacijski načrt, da bi bile vse češkoslovaške terjatve v 30 letih amortizirane. V smislu tega protokola zato Avstrija tudi ni imela pravice kratkoma likvidirati »Phönixa« in poveriti njegove posle novi družbi ter njej izročiti vse premoženje »Phönixa«. Češkoslo-

Štev. 3718.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 22. aprila 1936 pismeno neposredno pogodbo za dobavo 600 m pocinkanih brezživnih žel. cevi 1" notr. za Prometno upravo drž. rudnika Zabukovca. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 7. aprila 1936.

vaška zato tudi vztraja na tem, da za obveznosti dunajskega »Phönixa« čsl. zavarovancem avstrijska vlada jamči. Primanjkljaj v premijski rezervi za približno 800.000 čsl. zavarovancev znaša, kakor navaja dr. Dermastja v »Slovenec«, 650 milijonov Kč. To je ogromen znesek in je zato razumljivo razburjenje na Češkoslovaškem, zlasti še, ker je doslej dunajska vlada s svojimi odredbami stališče čsl. vlade dejansko čisto ignorirala.

Madjarska bo krila primanjkljaj pri premijskih rezervah svojih zavarovancev v višini 40 milijonov pengov (360 milijonov Din) na ta način, da se ustanovi s pomočjo Assicurazioni Generali in »Münchener - Reichsversicherungsgesellschaft« nova družba »Madjarski Phönix«, ki prevzame vsa aktiva in pasiva madjarske podružnice. Edino Nemčija je poskrbela, da so njeni zavarovanci pri »Phönixu« popolnoma zavarovani, ker morajo tuje zavarovalnice vsa premijska vplačila nalagati v Nemčiji pupilarno varno. Pri nas na podoben zakon nikdar nismo niti mislili, pa čeprav smo s tujimi zavarovalnicami prav bogato obdarjeni.

Jugoslovanski primanjkljaj pri premijskih rezervah se čeni na 80 do 100 milijonov, približno na eno desetino vseh premij. Pravijo, da bodo interesi naših zavarovancev popolnoma zavarovani, ker da bo prevzela vse obveznosti Phönixa družba Assicurazioni Generali.

Doma in po svetu

Kentski vojvoda bo kum hčerki kneza Pavla in kneginje Olge.

Predsednik vlade dr. Stojadinović se je vrnil v sredo popoldne v Beograd. Pred svojim odhodom je izjavil, da se je počutil v Sloveniji nad vse dobro in da samo obžaluje, da je bil čas njegovega bivanja na Bledu tako kratko odmerjen. Bled je najmodernejša letovišča v državi, ki more nuditi vse udobnosti.

Za časa velikonočnih praznikov je bila na Bledu večja konferenca slovenskih voditeljev JRZ in predsednika vlade dr. Stojadinovića. Konferenca so se med drugim udeležili ban dr. Natlačen, župan dr. Adlešič, glavni tajnik JRZ dr. Kulovec, univ. prof. dr. Lukman, glavni urednik »Slovenca« dr. Ahčin, odvetnik dr. Ažman in industrialec g. Avsenek.

Na velikonočne praznike je bilo več pomembnih političnih shodov. Na shodu združene opozicije v Umčarjih je govoril tudi Ljuba Davidović, ki je zlasti naglašal, da je treba boriti se za svobodo. Narod potrebuje svobodo, ker drugače ne more kontrolirati onih, ki upravljajo njegovo premoženje. Največja nesreča je, kadar izgubi narod vero v ljudi in v zakone, ker je potem že itak težko življenje še težje. Davidović je tudi omenil, da se njemu očita, da že 50 let le govori, a da nikdar ne pokaže nobenega dejanja. Dejal je, da je skušal takrat, ko je bil na vladi, vse to, kar oznanja, tudi uresničiti, da pa so bili vedno močnejši tisti, ki kradejo...
V Sarajevu je imel shod doktor Srškić, ki je med drugim izjavil, da že dolgo ni več član JNS, ker je ta nesodobna in ovira za normaliziranje naših političnih razmer. Na široko je naglašal potrebo rešitve kmetskega vprašanja, ki obstoji kljub istosti jezika in krvi. To vprašanje pa je mogoče rešiti le s sporazumom, ne pa z majorizacijo.

Dr. Srškiću sta odgovarjala ministra dr. Spaho in dr. Kaludžerić

Seveda pa samo papirnate izjave, da ne bodo oškodovani jugoslovanski zavarovanci, ne zadostujejo, temveč je potrebno, da tudi vlada energično nastopi v korist naših zavarovancev. V »Slovenec« predlaga dr. Dermastja celo vrsto predlogov v ta namen in te predloge je treba upoštevati.

Čas pa bi tudi bil, da bi že enkrat dobili resnično državno nadzorstvo nad delom zavarovalnic, zlasti tujih, ker smo v primeru nesreče čisto brez vsega jamstva, če so tuje zavarovalnice naložile ves svoj denar v tujini. Nemški primer bi moral biti tudi za nas odločilen.

Dr. Berliner je samo širil in širil posle Phönixa in pri tem pozabil, da je glavnica Phönixa zaradi ogromnega obsega poslov postala premajhna. Na vse mogoče načine je skušal ubiti vsako konkurenco in zato delal tudi po tarifah, ki si jih solidne zavarovalnice niso mogle dovoliti. Sedaj so prišle posledice tega nezdravega zavarovalnega dumpinga.

Čeprav je zlasti poslovanje naših domačih zavarovalnic znano po svoji solidnosti, more vendar Phönixov polom škodovati našemu zavarovalništvu. Zato je tem bolj potrebno, da vlada tudi z javno izjavo pojasni in potrdi, da bodo interesi naših zavarovancev pri Phönixu popolnoma zaščiteni in da bo dala ta afeta povod za uvedbo učinkovite državne kontrole nad zavarovalnicami, zlasti tujimi.

Na shodu v Bjelinu. Dr. Spaho je dejal, zakaj ni vse to govoril doktor Srškić takrat, ko je bil predsednik vlade in bila bi danes politična situacija mnogo boljša. Danes so mogoči tudi shodi nasprotnikov vlade, preje pa niso bili mogoči sploh nobeni shodi. Še ostreje je odgovarjal dr. Srškiću dr. Kaludžerić, ki je dejal, da je govoril dr. Srškić tako, kakor da bi bili muslimani zanj, ne pa za doktorja Spaha. Odveč je, da govori o sporazumu dr. Srškić. Danes je dosežen vsaj sporazum s Slovenci in muslimani, pod dr. Srškićem pa še o tem ni bil sporazum mogoč.

Naš dosedajni poslanik v Bukarešti dr. Perić je upokojen, za poslanika in pooblaščenega ministra pa imenovan Dragomir Karidolac, doslej izredni poslanik v Bruslju.

Po mnenju akcijskega odbora za razširitev ljubljanske bolnišnice naj bi se rešilo vprašanje ljubljanske bolnišnice tako, da bi se začasno postavile lesene barake med paviljone sedanje bolnišnice in tako dobili potrebni prostori za bolnike, bolnišnica pa naj bi se čisto na novo sezidala na drugem mestu in tako, da bi se mogla polagoma povečati v popolno kliniko.

Zračni promet na progi Celovec—Ljubljana—Sušak se začne 1. junija. Mednarodni policijski kongres bo v dneih od 25. do 31. maja v Beogradu. Kongresa se bodo udeležili zastopniki iz 31 držav.

Aleksander Djundžerski, sin veleposestnika Jaše Djundžerskega, ki je veljal za enega največjih bogatašev Jugoslavije, si je zaradi neozdravljive živčne bolezni pognal kroglo v glavo. Pred 2 leti je izvršil samomor njegov brat. Sinovi bogatašev izgubljajo živce in še vedno velja pravilo, da propada že 2. generacija naših meščanskih rodbin.

Na mednarodni konferenci za proučevanje bojev proti kobilicam v Kairu bo zastopal Jugoslavijo vseučiliški profesor dr. Gradojević iz Beograda. Kakšna nesreča, če ne bi bili na tej konferenci zastopani!

Prometno ministrstvo sporoča, da ni v vsem njegovem resoru nobenih prostih mest več.

Zemljiške knjige za mesto Beo-

grad in požarevaški okraj so popolnoma gotove.

Balkanska konferenca za plovbo in pomorstvo je sklicana za 26. maj v Carigradu.

Kmetijsko ministrstvo je dovolilo podporo 300.000 Din za nakup plemenitih bikov, ovnov in jarcev za banske uprave v donavski, drinski, moravski in vrbaski banovini. Dravska banovina te podpore očitno ne potrebuje.

OUZD v Splitu je zaključil poslovno leto 1935 z deficitom 470.000 dinarjev.

Občinsko upravo občine Polšnik v litjskem okraju je ban razrešil njene dolžnosti.

Razrešena je nadalje občinska uprava v St. Janžu na Dolenjskem. Kotoribskega župana in banovinskega svetnika Djuro Cizmedžijo so ponoči napadli štirje neznanci in ga težko ranili z nožem.

Henry Cheron, bivši večkratni francoski minister je umrl v Parizu.

Angleški finančni minister Chamberlain bo predložil v kratkem vladi v odobritev nove velike kredite za oboroževanje.

Tri vodilne direktorje Phönixa je aretirala dunajska policija, ker so baje znali za manipulacije bivšega generalnega direktorja Berlinerja.

Ker so prišle v Južnoafriški uniji na dan številne korupcijske afere, v katere je bila zapletena tudi policija, je odredil predsednik unije popolno reorganizacijo policije.

Poljska policija je odkrila v Mali Poljski teroristično protizidovsko organizacijo.

Vseh Židov je na svetu po židovskih statistiki 16.246.100, od katerih živi okoli 5 milijonov v Ameriki.

Pri vojaški paradi v proslavo 5letnice španske republike je eksploziralo več petard, da je nastala silna panika, ker je vse mislilo, da je bil prirejen na časnega predsednika republike atentat. Ob priliki proslave je prišlo v Madridu in drugih mestih tudi do krvavih spopadov med policijo in komunisti.

Na Madjarskem je 363 milijonarjev, od katerih živi v Budapešti 179. V Avstriji ima baje samo ena oseba več ko 1 milijon šilingov letnih dohodkov.

Tržna poročila

Mariborski svinjski sejem

Na svinjskem sejmu dne 10. aprila so se plačevale te cene:

Za mlade prašiče 5—6 tednov stare 60—95, 7—9 ted. 100—135, 3—4 mesece 160—210 Din za kom. 1 kg žive teže 6—7'50 Din, 1 kg mrtve teže 7—9'50 Din.

Ljubljanski živinski sejem

V sredo je bil slabo obiskan in tudi dogn je bil slab. Prignanih, oz. prodanih (številke v oklepajih) je bilo: 30 (20) volov, 21 (5) krav, 12 (9) telet, 436 (285) prešičkov za rejo in 98 (4) konj. Cene so ostale stare, in sicer: voli I. vrste po 4'25—5, II. po 3'10—4, III. po 3—3'50, debele krave po 3—4, klobasarice po 2—3, teleta po 5—7 za kg žive teže. Pujski so bili po 190—225 Din.

Radio Ljubljana

Petek, dne 17. aprila. 12.00: Baletna godba (plošče) — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Ameriški jazz-orkestri (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00: Zenska ura: Keramika (gdč. Pajnič Dana) — 18.20: Koncert na dveh klavirjih (plošče) — 18.40: Delovni čas (Valant Milan) — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nac. ura: Pionirji naše botanične znanosti — 20.00: III. simfonični koncert radijske postaje (prenos iz Filharmonije). Solist: Karlo Rupel. Dirigent: Drago Mario Šijanec. — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, dne 18. aprila. 12.00: Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vremensko poročilo — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nac. ura: O jugoslov. ideologiji (Dušan Nikolajević) — 19.50: Zunanji politični pregled (dr. Alojzij Kuhar) — 20.15: Poglejmo na dolensko stran: Od Stične do Novega mesta (pester večer). Besedilo napisal g. Ivan Zorec — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Vesela glasba (radijski orkester).

VELETRGOVINA A. ŠARABON V LJUBLJANI

priporoča špecerijsko blago, več vrst žganja, moko ter deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlini za dišave z električnim obratom

Telefon št. 2666 Ceniki na razpolago!